

รูปแบบภาวะผู้นำภายใต้ของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Agile Leadership Style of Secondary School Administrators under the
Office of the Basic Education Commission

ธนิตฐนันท์ ศรีภูมิมา*

Tanitnun Sripumma

สุธาสนี แสงมุกดา

Suthasinee Saengmookda

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Program in Educational Administration

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

Corresponding author, e-mail: tanitnun99@gmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 2 มีนาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 18 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 4 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำภายใต้ของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างรูปแบบภาวะผู้นำภายใต้ของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำภายใต้ของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 342 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 684 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินและรับรองรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น ค่าดัชนี KMO และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของภาวะผู้นำภายใต้ของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) ความคล่องแคล่วในด้านบริบท (2) ความคล่องแคล่วในด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ความคล่องแคล่วในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และ (4) ความคล่องแคล่วในภาวะผู้นำของตนเอง 2) รูปแบบภาวะผู้นำภายใต้ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) ความคล่องแคล่วในด้านบริบท (2) ความคล่องแคล่วในด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

(3) ความคล่องแคล่ว ในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ (4) ความคล่องแคล่วในภาวะผู้นำของตนเอง และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำอาไฉย์ของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: องค์ประกอบของภาวะผู้นำอาไฉย์, รูปแบบภาวะผู้นำอาไฉย์, ภาวะผู้นำอาไฉย์

Abstract

This research aimed to 1) study the components of agile leadership of secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission, 2) create an agile leadership model of secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission, and 3) assess the appropriateness and feasibility of the agile leadership model of secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission. This research used a mixed-method research methodology. The sample group included 342 secondary schools under the Office of the Basic Education Commission. Each school provided 2 informants, consisting of a school administrator and a teacher, for a total of 684 informants. Applied tools in the research included a semi-structured questionnaire, an assessment and validation form, and statistics used in data analysis including frequency, percentage, mean, standard deviation, reliability, KMO index, and confirmatory factor analysis (CFA) using a statistical computer program.

The results of the research revealed that 1) The components of agile leadership of secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission consisted of 4 components including (1) contextual agility, (2) stakeholder agility, (3) creative initiative agility, and (4) personal leadership agility. 2) The agile leadership style of secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission consisted of 4 components including (1) contextual agility, (2) stakeholder agility, (3) creative initiative agility, and (4) personal leadership agility. And 3) The evaluation result of the appropriateness and feasibility of the agile leadership style of secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission showed that the appropriateness was at the highest and the feasibility was at the highest.

Keywords: The components of agile leadership, the agile leadership model, agile leadership.

บทนำ

การทำงานในโลกปัจจุบันเต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว องค์การทุกองค์กรและเกือบทุกสายงาน ต้องมีการเพิ่มขีดความสามารถและปรับตัวด้วย “ความรวดเร็ว” เพื่อให้เท่าทันต่อกระแสของยุคดิจิทัล ความอยู่รอด และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคปัจจุบัน (กิตติยาภรณ์ เติมกระโทก, 2564) การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ส่งผลกระทบต่อการศึกษา รวมไปถึงการบริหารการศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความผู้นำที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและเป็นผู้นำที่มีศักยภาพสูง มีการพัฒนาตนเอง และปรับเปลี่ยนองค์กร

ให้เดินหน้าไปสู่ความสำเร็จ อีกทั้งต้องมีการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องเกิดจากภาวะผู้นำที่มีอยู่ภายในซึ่งภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้นำแบบ Agile ต้องมีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว กล้ายอมรับว่าตัวเองไม่รู้ ทั้งความคิดว่าตัวเองเก่ง และเชี่ยวชาญจากประสบการณ์ที่เคยทำสำเร็จมาก่อน ผู้นำเช่นนี้เป็นเหมือนน้ำที่ไม่เคยเต็มแก้ว สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาแม้ในสถานการณ์ที่แปลกใหม่ คาดเดายากและไม่คุ้นเคย สามารถรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันได้ ปัจจุบันการคิดแก้ปัญหาได้ไม่เพียงพอกับการทำงานในยุคดิจิทัลอีกต่อไป ผู้นำต้องสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหา โดยใช้ตรรกะ เหตุผลมาประเมินปัญหา รวมทั้งตีความข้อมูลต่างๆ รอบด้านที่ได้รับออกมา เพื่อตัดสินใจและประเมินสิ่งที่น่าเป็นประเด็นในขณะนั้นอย่างแม่นยำและทันท่วงที เพราะการคิดที่ถูกจุดนำมาสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง ดังนั้น ทักษะ Critical Thinking จำเป็นอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยี และการสื่อสารเข้าถึงได้ง่าย กระแสข้อมูลข่าวสารไหลเข้ามาให้เราทุกคน เพื่อให้ทันคนอื่น รับมือกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้นำจึงต้องพัฒนาทักษะนี้ให้มีติดตัวไว้ การโค้ชโดยมุ่งเน้นไปที่วิธีการแก้ปัญหากลายเป็นทักษะสำคัญที่ผู้นำแบบ Agile ต้องฝึกฝน เป็นการโค้ชเพื่อกระตุ้นความเข้าใจ ความเป็นจริงของสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งวิธีคิดที่มีต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สนับสนุนให้มีความ คิดสร้างสรรค์ทางเลือกและวิธีจัดการกับสถานการณ์นั้นๆ ด้วยตนเอง ผู้นำแบบ Agile ที่มีศักยภาพต้องเข้าใจเครื่องมือใหม่ๆ ใช้งานเทคโนโลยีเป็นรู้เท่าทันสถานการณ์ ตัดสินใจอย่างรอบด้าน ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ และมีประสิทธิภาพ (อริญญา เกลิงศรี, [ออนไลน์])

ภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแนวคิดของการบริหารยุคใหม่ประกอบด้วย ความคล่องตัว 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดบริบท 2) ด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ และ 4) ด้านการเป็นผู้นำของตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดของการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในทุกๆ ด้าน ซึ่งการบริหารด้วยความคล่องตัวจะช่วยลดขั้นตอนการทำงานและงานด้านเอกสารที่ไม่จำเป็นลง เกิดการสื่อสารระหว่างผู้บริหารกับครูที่มีความใกล้ชิด ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ส่งผลต่อการทำงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ เกิดการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการดำเนินงานทุกด้าน ส่งผลต่อยอดไปยังตัวผู้เรียนที่มีคุณภาพ นอกจากนี้หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบ Agile จะทำให้ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นไม่หยุดนิ่งในการพัฒนา เกิดการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและนำผลไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบการดำเนินงานใหม่ๆ ที่มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการของทั้งครู ผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษา และท้ายที่สุดส่งผลให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายเป็นที่ยอมรับของสังคมได้อย่างมีคุณภาพ (อภิวัฒน์ มรรคผล และอุไร สุทธิแย้ม, 2566)

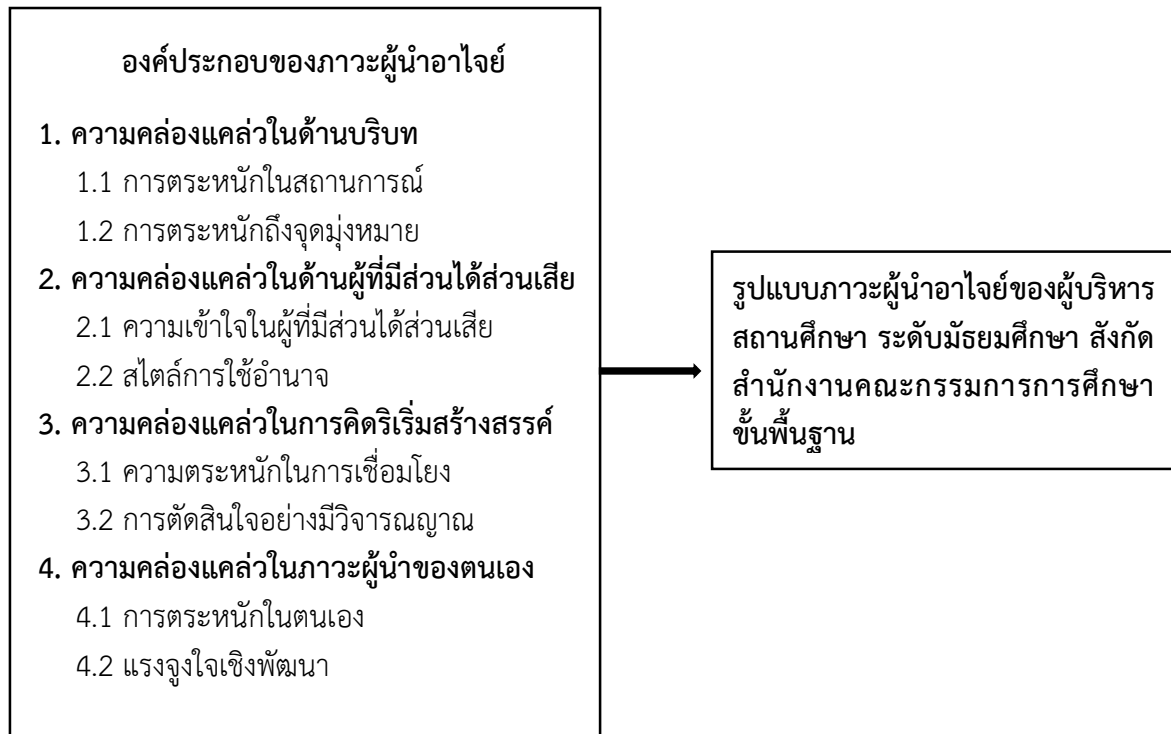
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำอ้าใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำอ้าใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำอ้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำอ้าใจ และได้สรุปนำแนวคิดของนักวิชาการเพื่อกำหนดในการสร้างกรอบแนวคิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามวิธีการ ขั้นตอนตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำอ้าใจ

การศึกษา วิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำอ้าใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำอ้าใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานการพัฒนาสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปีเกี่ยวกับภาวะผู้นำอ้าใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

1.3 นำข้อมูลที่ได้มาสรุปและสังเคราะห์เป็นข้อคำถามขององค์ประกอบเกี่ยวกับภาวะผู้นำอ้าใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำอ้าใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

1.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (index of item - objective congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ซึ่งพิจารณาค่าที่มีมากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

1.5 ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 15 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน รวบรวมข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .986

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้ไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ คือ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 342 โรงเรียน แบ่งเป็น 6 ภาค คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 92 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือ 58 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออก 40 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคกลาง 58 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออก 40 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ 54 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 684 คน

1.7 นำข้อมูลที่ได้จากการแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน เพื่อให้ได้ร่างรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำร่างรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม และการใช้ภาษา

2.2 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จัดทำร่างรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประเมินรูปแบบเพื่อเป็นการประเมินและรับรองรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การประเมินรูปแบบ ผู้วิจัยนำรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาประเมินความน่าเชื่อถือในการสร้างรูปแบบที่เหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้พิจารณาประเมินภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประเด็น ดังนี้ คือ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมต่อไป โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และ

มีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี และอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความรู้ความสามารถงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ

3.2 การสรุปผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำผลการสรุปการประเมินรูปแบบมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแล้วสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ของการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโอกาสต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อได้รับการตอบกลับของแบบสอบถาม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลมาสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหาค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1981) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2) ค่าดัชนี KMO (Kaiser-Mayer-Olkin Measures of Sampling Adequacy) ใช้วิเคราะห์เนื้อหาความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าที่เหมาะสมจะต้องมากกว่า .05 และค่า KMO จะเท่ากับ 1 เมื่อตัวแปรแต่ละตัวสามารถทำนายได้ด้วยตัวแปรอื่น โดยปราศจากความคลาดเคลื่อน และเป็นการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นซึ่งสามารถแปลความหมาย ดังนี้ (Hair และคณะ อังถึงใน, สุภมาส และคณะ, 2557)

- .80 ขึ้นไป เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบดีมาก
- .70 - .79 เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบดี
- .60 - .69 เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบปานกลาง
- .50 - .59 เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบน้อย
- น้อยกว่า .50 ไม่เหมาะสมที่จะนำข้อมูลชุดนี้มาวิเคราะห์องค์ประกอบ

3) ค่าสถิติทดสอบของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) มีนัยสำคัญทางสถิติ (sig 0.00 < 0.01) แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ

4. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบและกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อหาน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างองค์ประกอบ แล้วทำการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัยที่เป็นโมเดลเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยโมเดลนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสาม เนื่องจาก มีข้อจำกัดของโปรแกรมในการวิเคราะห์ที่ยอมให้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองเท่านั้น ดังนั้น การวิเคราะห์จึงแยกเป็นสองขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง เพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบ ขั้นตอนที่สองเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ โดยถือว่าผลการวิเคราะห์ที่ได้จะใกล้เคียงกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสาม (Bartholomew, Knotts & Moustaki, 2011) โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง ก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง เพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบจากโมเดลการวัดขององค์ประกอบสัองค์ประกอบและได้ตรวจหาความเหมาะสมขององค์ประกอบในแต่ละโมเดลการวัดของแต่ละองค์ประกอบก่อน โดยมีแนวทาง ดังนี้

(1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับโมเดลการวัดของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อพิจารณาว่ามีค่าต่างจากศูนย์หรือไม่ ถ้าไม่มีความสัมพันธ์กันแสดงว่าไม่มีองค์ประกอบร่วมกัน จึงไม่มีประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์ เกณฑ์การพิจารณา คือ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p < 0.01$) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2539)

(2) ค่าสถิติของ Bartlett's ซึ่งเป็นค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับเมทริกซ์เอกลักษณ์ โดยพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity และความน่าจะเป็นว่ามีความสัมพันธ์เหมาะสมกันเพียงพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปหรือไม่ โดยพิจารณาจากเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2539)

(3) ค่าจากดัชนีไกเซอร์ ไมเยอร์ ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measures of Sampling Adequacy : MSA) ซึ่ง Kim and Muelle (1978, อ้างถึงใน สมเกียรติ ทานอก, 2539) ได้เสนอไว้ว่า ถ้าค่าดัชนีมากกว่า 0.80 แสดงว่าดีมาก และถ้าค่าดัชนีน้อยกว่า 0.50 แสดงว่าไม่เหมาะที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

หากผลการทดสอบพบว่าองค์ประกอบมีความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลการวัดแต่ละองค์ประกอบ และนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้สร้างสเกลตัวบ่งชี้ เพื่อให้ได้ตัวแปรใหม่สำหรับนำไปสู่การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองต่อไป

2. การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งถ้าผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรกยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยต้องปรับโมเดลเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติในการตรวจสอบ ดังนี้

(1) ค่าไค-สแควร์ (Chi-square statistics: χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าต่ำมากหรือยิ่งเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร

แสดงว่าข้อมูลโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ระดับการยอมรับ คือ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .01$) เป็นสิ่งชี้ว่าโมเดลองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2539)

(2) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square : Relative χ^2) เป็นอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) ค่าไค-สแควร์มักมีความอ่อนไหวต่อขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ กรณีที่ขนาดกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่หลายๆ เมื่อทำการทดสอบค่าไค-สแควร์มีแนวโน้มทางปฏิเสธสมมติฐานด้วย เหตุนี้ในการใช้เกณฑ์การประเมินโดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์เพียงค่าเดียวจึงอาจยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ดังนั้น ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square : Relative χ^2) ควบคู่กันไป โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ จะต้องมีค่าน้อยกว่า 3.00 และถ้าค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ ยิ่งเข้าใกล้ 0 มากเท่าไร แสดงว่าโมเดลนั้นยังมีความกลมกลืน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้นเท่านั้น

(3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความกลมกลืนจากโมเดลก่อนและหลังปรับโมเดลกับฟังก์ชัน ความกลมกลืนก่อนปรับโมเดล ค่า GFI มีค่ามากกว่า .95 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก และหากค่า GFI มีค่ามากกว่า .90 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Byrne, 2010)

(4) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index: AGFI) ซึ่งนำ GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดของช่วงอิสระ (DF) ซึ่งรวมถึงจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง หากค่า AGFI มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2539)

(5) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) หรือค่า CFI ใช้เปรียบเทียบโมเดลเชิงสมมติฐานว่ามีความสอดคล้องสูงกว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มากน้อยเพียงใด ดังนั้น หากค่า CFI หากมีค่ามากกว่า .95 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก และหากค่า CFI มีค่ามากกว่า .90 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งแสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Kline, 2010)

(6) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่กลมกลืนของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งค่า RMSEA ต่ำกว่า .05 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2539)

(7) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual: SRMR) หรือค่า SRMR เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของโมเดล หากค่า SRMR มีค่าน้อยกว่า .05 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก และหากค่า SRMR มีค่าอยู่ระหว่าง .05 - .079 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งแสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Byrne, 2010)

(8) ค่าดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (Normed fit index: NFI) เป็นดัชนีที่พัฒนาขึ้นโดย เบนท์เลอร์ และโบแนท ซึ่งค่า NFI อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยที่ถ้าค่า NFI ตั้งแต่ .95 ถือว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ค่า NFI มีค่าเข้าใกล้ 1 จะบอกถึงความสอดคล้องของข้อมูลกับโมเดลมากขึ้นเท่านั้น (Schumacker & Lomax, 2004)

(9) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Tucker Lewis Index : TLI) ค่าดัชนีทักเคอร์ลูอิส มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ถ้าดัชนีนี้มีค่าตั้งแต่ .95 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นระดับโมเดลที่ควรจะถูกยอมรับ (Schumacker & Lomax, 2004)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การตัดสิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าไม่เกิน 1.00 ถือว่าผ่านการประเมิน

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ สรุปค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์แล้วเสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความคล่องแคล่วในด้านบริบท 2) ความคล่องแคล่วในด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ความคล่องแคล่วในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ 4) ความคล่องแคล่วในภาวะผู้นำของตนเอง

2. ผลการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความคล่องแคล่วในด้านบริบท 2) ความคล่องแคล่วในด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ความคล่องแคล่วในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ 4) ความคล่องแคล่วในภาวะผู้นำของตนเอง

3. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความคล่องแคล่วในด้านบริบท

2) ความคล่องแคล่วในด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ความคล่องแคล่วในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ 4) ความคล่องแคล่วในภาวะผู้นำของตนเอง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิชดา ธนะภูมิชัยและ อรุณ สุทธิแย้ม (2566) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำแบบบอโลจิสต์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคล ตามการรับรู้ ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง 2) ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง 3) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และ 4) ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผล การปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ศิริรินทร์า สระบัวบาล (2566) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง โปรแกรม การเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบบอโลจิสต์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จากวัตถุประสงค์ข้อ 2) โปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบบอโลจิสต์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) วิธีการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล เนื้อหาสาระประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 ความคล่องแคล่วในด้านบริบท Module 2 ความคล่องแคล่วในด้านผู้ที่มี ส่วนได้ส่วนเสีย Module 3 ความคล่องแคล่วในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ Module 4 ความ คล่องแคล่ว ในภาวะผู้นำของตนเอง ซึ่งผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ปาท์ ไกรวิญญู (2561) ได้กล่าวไว้ว่า กรอบแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำอย่างคล่องแคล่ว ประกอบด้วย การพัฒนา นักเรียนในด้านดังต่อไปนี้ 1) การตระหนักในสถานการณ์ 2) การตระหนักถึงจุดมุ่งหมาย 3) ความเข้าใจ ในผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) สไตล์การใช้อำนาจ 5) ความตระหนักในการเชื่อมโยง 6) การตัดสินใจอย่างมี วิจารณญาณ 7) การตระหนักในตนเอง 8) แรงจูงใจเชิงพัฒนา เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ภูวนาถ เบ็ญจวรรณ (2563) ได้กล่าวว่า การศึกษาลักษณะของผู้หน้าที่เหมาะสมกับรูปแบบการทำงานแบบ คล่องตัว จะต้องมียกยาะและความสามารถในการทำงานประสบความสำเร็จ ดังนี้ 1) ความสามารถด้าน การสื่อสาร 2) ทักษะในการโน้มน้าวและจูงใจ 3) ทักษะในการโค้ช 4) การจัดการกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ อภิวัฒน์ มรรคผล และอรุณ สุทธิแย้ม (2566) ได้สรุปผลการวิจัยภาวะผู้นำแบบ Agile ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความคล่องตัวในการกำหนดบริบท 2) ด้านความคล่องตัวในด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ด้านความคล่องตัวในการริเริ่มสร้างสรรค์ และ 4) ด้านความคล่องตัวในการเป็นผู้นำของตนเอง

2. ผลการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำอย่างใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำอย่างใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความคล่องแคล่วในภาวะผู้นำของตนเอง ได้แก่ ความตระหนักในตนเอง และแรงจูงใจเชิงพัฒนา 2) ความคล่องแคล่วในด้านบริบท ได้แก่ การตระหนักในสถานการณ์ และการตระหนักถึงจุดมุ่งหมาย 3) ความคล่องแคล่วในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ ความตระหนักในการเชื่อมโยง และการตัดสินใจ อย่างมีวิจารณญาณ และ 4) ความคล่องแคล่วในด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ความเข้าใจในผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย และสไตล์การใช้อำนาจ

3. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำอย่างใจของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี รายละเอียด ดังนี้

ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาได้จริง อีกทั้งรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบและตามหลักการพัฒนา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา โดยการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและผลการศึกษาหรืองานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำอำนวยการ และมีการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำอำนวยการเพื่อนำมาয়กร่างรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ คีฟส์ (Keeves, 1988) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า เป็นสิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและจุดมุ่งหมายสำคัญของการทดสอบแบบจำลองนั้นเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแบบจำลองในการปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2547) กล่าวว่า การทดสอบแบบจำลองมีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแบบจำลอง เมื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง สำหรับการทดสอบแบบจำลองทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มีวิธีการที่นิยมใช้และงานวิจัยของ จันทิมา บุญอนันต์วงศ์ (2561), มุทิตา อินกล้า (2565), ศิรินทรา สระบัวบาล (2566) พบว่ามีการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเพื่อสามารถนำไปใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาไปเป็นแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำอำนวยการของผู้บริหารสถานศึกษา ไปเป็นแนวทางพัฒนา อบรม/ส่งเสริม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กิตติยาภรณ์ เต็มกระโทก. (2564). *Agile รวดเร็ว ว่องไว และได้ประสิทธิภาพ*. งานจัดการความรู้คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.
- จันทิมา บุญอนันต์วงศ์. (2561). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต*. สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2539). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาฐ์ ไกรวิญญู. (2561). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาตามแนวทางการพัฒนา
นักเรียนให้มีภาวะผู้นำอย่างคล่องแคล่ว. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. คณะครุศาสตร์,
สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูวนาถ เบ็ญจวรรณ. (2563). การศึกษาลักษณะของผู้หน้าที่เหมาะสมกับรูปแบบการทำงานแบบคล่องตัว
(Agile). *สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต*. วิทยาลัยการจัดการ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มุกิตา อินกล้า. (2565). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับ
สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ชลบุรี ระยอง. *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนิดตา ธนะภูมิชัย และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
บริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร.
วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น, 5(8): 1-14.
- ศิรินทรา สระบัวบาล. (2566). โปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. *ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*.
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมเกียรติ ทานอก. (2539). การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุกมาส อังคุโชติ และคณะ. (2557). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์:
เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการ
พิมพ์.
- อภิวัฒน์ มรรคผล และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). *บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาในประเทศไทยที่คัดสรร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา สกศ.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อรัญญา เถลิงศรี. *ผู้นำพันธุ์ใหม่ นำทัพปรับองค์กรเชิงรุก สู่ Agile Organization*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<https://www.thebusinessplus.com/people-management-agile-organization-seac/>.
[4 พฤศจิกายน 2567].
- Bartholomew, D., Knotts, M., & Moustaki, I. (2011). *Latent variable models and factor analysis:
A unified approach*. 3rd ed. West Sussex, UK: John Wiley & Sons.
- Best, J.W. (1981). *Research in Education*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Byrne, B.M. (2010). *Structural Equation Modeling with Amos: Basic Concepts, Applications,
and Programming*. 2nd ed. New York: Taylor and Francis Group.

- Keeves P.J. (1988). *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Kline, R.B. (2010). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. 3rd ed. New York: Guilford Press.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling*. 2nd ed. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.